

פרק ד

א וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן
וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה':

"וְהָאָדָם יָדַע אֶת...," מדוע עד פסוק זה נקרא 'הָאָדָם', בתוספת ה'
הידיעה, ומכאן, נקרא רק 'אָדָם'?

☞ **מלבי"ם:** טרם החל האדם להוליד תולדות, נקרא 'הָאָדָם', על שם המין - אדם. מעת שהחל להוליד, החל להיקרא 'אדם', ללא ה' הידיעה, כשם פרטי, שלא מחובר אליו ה' הידיעה.²

☞ **רבי חיים קניבסקי שליט"א:** עד כה, היו בעולם רק שני אנשים, אדם וחוה. לא היה איש זולתם ועל כן נקרא 'הָאָדָם'. החל מלידת קין, משהחלו להיוולד אנשים נוספים, לא ניתן לומר 'הָאָדָם', שהרי הוא אינו היחיד בעולם, והחל לקרוא לו בשמו 'אָדָם', ללא ה' הידיעה.

"קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'", מה ביאור הנימוק לקריאת השם 'קַיִן'?

☞ **רש"י:** מקור השם 'קַיִן' על שם הקנין שקנתה חוה, "אֶת ה'" - עם ה', רק אדם וחוה נבראו על ידי הקב"ה, הם יצירי כפיו, לעומת קין, שביצירתו גם אדם וחוה שותפים, בנה נולד ממנה, כביכול יצרה³ איש חדש עם הקב"ה.⁴

☞ **רמב"ן:** מלשון קנין. חוה אמרה טרם הלידה, שהבן שיוולד יהיה קנין לה', שיעבוד את בוראו גם אחרי מותם.

☞ **אברבנאל:** קין העדיף את החומריות והגשמיות ובחר להיות עובד אדמה. שם זה מבטא את קנייניו הגשמיים הרבים, ועל כן נקרא בשם זה.

☞ **הנצי"ב מוולוז'ין:** אדם הראשון עסק בצרכי חייו והיה עובד אדמה. בנו הראשון

☞ הערות ☞

1. לקמן פסוק כה - "וַיַּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ".
2. באופן דומה ביאר אברבנאל.
3. כמו "קָנָה שְׂמִים וְאָרֶץ" (לקמן יד, יט). וכן ביאר רד"ק.
4. מקורו במדרש אגדה (סימן א) "אמרה: לשעבר הייתי אני